

นาฏศิลป์ไทย

ชุด สืบสานมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรมไทย

นาฏศิลป์ไทย

ชุด สืบสานมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรมไทย

นาฏศิลป์ไทย

บรรณาธิการอำนวยการ ผ่องเพ็ญ อาษาเทวัญ บรรณาธิการ รุ่งโรจน์ อาษาเทวัญ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ รัตนา ภูมิพิทักษ์

ผู้เขียน ชูติรัตน์ เกิดหาญ ออกแบบปก ศรินทิพย์ ใจปทุม

คอมพิวเตอรืกราฟิก สุพัชรี ศรีเพชร พิสูจน์อักษร สิริพรรณ โพธิ์ศรีสุข

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-596-160-8

จัดทำโดย บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด 28, 30, 32

ซอยรังสิต-ปทุมธานี 16 ซอย 7 ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130

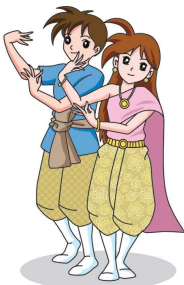
โทรศัพท์ 0-2958-1125, 0-2958-1127

e-mail: sales@skybook.co.th, saleskybook@gmail.com

www.facebook.com/skybook.co.th

www.skybook.co.th

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ชูติรัตน์ เกิดหาญ.

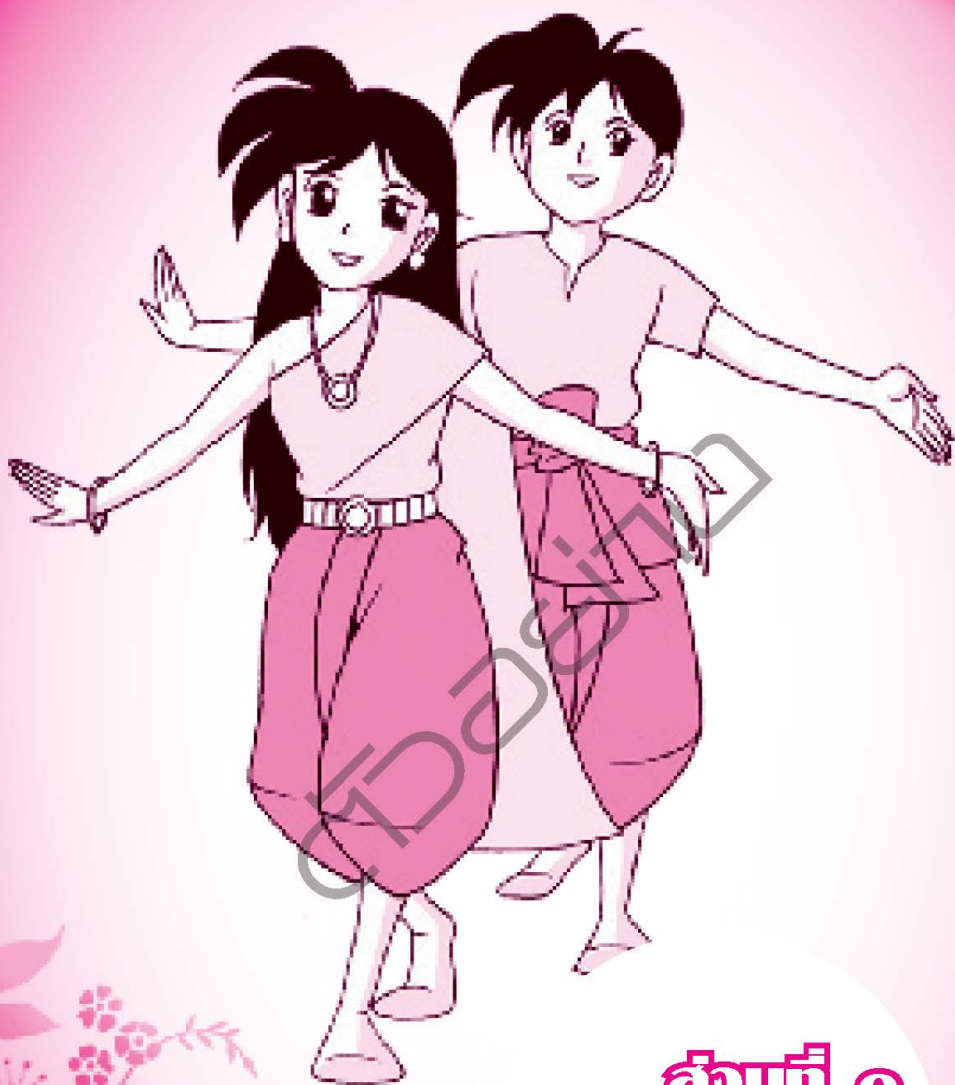
นาฏศิลป์ไทย.--ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์, 2567.

316 หน้า.-- (สืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทย).

1. นาฏศิลป์ไทย. I. ชื่อเรื่อง.

793.3209593

ISBN 978-616-596-160-8

ສ່ວນທີ ໑

ພື້ນຖານພາສາ
ພາສາລາວ

๑.

ความหมายของคำว่านาฏศิลป์

นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะในการฟ้อนรำ ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความประณีต งดงาม และมีแบบแผน ให้ความบันเทิงอันใฝ่มนั่วอารมณ์และความรู้สึกของผู้ชมให้สอดคล้องตาม

๒.

ที่มาของนาฏศิลป์ไทย

มีความเชื่อกันว่านาฏศิลป์ไทยถือกำเนิดมาพร้อมๆ กับชนชาติไทย เพราะนาฏศิลป์ไทยเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมาตั้งแต่โบราณกาล ซึ่งพอสรุปที่มาของนาฏศิลป์ไทยได้ ดังนี้

๑. เกิดจากมนุษย์เลียนแบบธรรมชาติ

หมายถึง สิ่งที่มาจากการร้องและการเต้นของคนป่าซึ่งเป็นการกระทำที่เป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง เช่น การร้องของคนปาก็จะเป็นเสียงที่เปล่งออกตามเรื่องราวที่มีจังหวะสูง ต่ำ และมีการตีเกราะเคาะไม้ประกอบในปัจจุบันคำพูดที่เปล่งออกมาของคนปาก็มีการทำเป็นจังหวะ ส่วนการตีเกราะเคาะไม้หรือการดนตรี เมื่อก่อนก็ทำเพียงให้เป็นจังหวะเพื่อเข้ากับคำร้อง ต่อมาภายหลังก็มีการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เพื่อทำเป็นเครื่องมือใน

การให้จังหวะ ส่วนการฟ้อนนั้นก็เกิดจากการเคลื่อนไหวโดยธรรมชาติของร่างกายมนุษย์ เพราะเมื่อมีการร้องและการทำจังหวะแล้วแทนที่คนฟ้อนนั้นจะนั่งนิ่งเฉยๆ ก็มีการกระโดดโลดเต้น มนุษย์ในปัจจุบันจึงนำทำการกระโดดโลดเต้นเหล่านั้นมาดัดแปลงเป็นท่ารำที่สวยงาม

๒. เกิดจากการเชนบวงสรวงพระเจ้า

หมายถึง มนุษย์ทุกกาลเวลาเมื่อต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจก็จะเข้าหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อต้องการให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วย มนุษย์ก็จะทำการต่างๆ เช่น บ้างก็บวงสรวง บ้างก็สวดมนต์ขอพร บ้างก็รำถวายเพื่อขอให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ บางคนก็รำถวายหลังจากที่ตนได้มาแล้วในสิ่งที่ต้องการ และในปัจจุบัน การฟ้อนรำของผู้ที่ทำการบวงสรวงนั้นก็พัฒนามาเป็นท่ารำที่สวยงาม

๓. องค์ประกอบของนาฏศิลป์

องค์ประกอบของนาฏศิลป์มีด้วยกันหลายประการ ดังนี้

๑. ลีลาท่ารำ

เป็นท่าทางที่แสดงออกทางร่างกายที่สวยงามซึ่งมนุษย์เป็นผู้คิดค้นขึ้นมา

๒. จังหวะ

เป็นส่วนประกอบของบทเพลง ในการเรียนนาฏศิลป์ นั้น จังหวะเป็นสิ่งจำเป็นมาก ผู้ที่เรียนนาฏศิลป์ จะต้องเข้าใจจังหวะเป็นอย่างดี ถ้าผู้เรียนหรือผู้รำ ไม่เข้าใจจังหวะก็จะทำให้เกิดจังหวะ เรียกว่า **บอด จังหวะ**

๓. เนื้อร้องและทำนอง

เป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องมีการสอดคล้องกันระหว่าง เนื้อร้อง ทำนอง และท่ารำ เพราะสามสิ่งนี้จะต้อง รวมกันเป็นหนึ่งเพื่อเป็นสื่อที่ถ่ายทอดให้ผู้ชมเข้าใจ ได้เป็นอย่างดี

๔. เครื่องดนตรี

การแสดงนาฏศิลป์ เครื่องดนตรีถือเป็นสิ่งจำเป็น มากที่จะต้องมี เพราะเครื่องดนตรีเป็นอุปกรณ์ที่ คอยบอกจังหวะให้กับนักแสดงนางรำ และผู้ขับร้อง เพลง อีกทั้งยังช่วยเสริมให้การแสดงนั้นสมจริงและ สนุกสนานยิ่งขึ้น

๕. การแต่งกาย

เครื่องแต่งกายถือเป็นสิ่งจำเป็นอีกสิ่งหนึ่งในการ แสดงนาฏศิลป์ เพราะเครื่องแต่งกายถือเป็นสิ่งที่ บ่งบอกได้ถึงยศ บรรดาศักดิ์ หรือตัวตนที่ ผู้แสดงกำลังรับบทบาทนั้นอยู่ โดยเฉพาะ

โขน จะมีเครื่องแต่งกายที่บ่งชี้ให้ผู้ชมได้ทราบถึงตัวละครได้ดีที่สุด

๖. การแต่งหน้า

เมื่อนักแสดงได้สวมใส่เครื่องแต่งกายเรียบร้อยแล้ว การแต่งหน้าก็คือสิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้ เพราะการแต่งหน้าสามารถปกปิดจุดบกพร่องของผู้แสดงได้และยังสามารถอำพรางนักแสดงกับบทบาทที่ได้รับ เช่น นักแสดงเป็นวัยรุ่นแต่ต้องแสดงเป็นคนแก่ การแต่งหน้าก็สามารถช่วยให้นักแสดงวัยรุ่นคนนั้นดูแก่ได้ เป็นต้น

๗. อุปกรณ์การแสดง

เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการแสดงนาฏศิลป์ เพราะการแสดงนาฏศิลป์บางชุดจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ เช่น พ็อนรุ่ม อุปกรณ์การแสดงของพ็อนรุ่มก็คือรุ่ม เป็นต้น

๔. ประเภทของนาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปะที่รวมหลายสิ่งเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งจำแนกออกได้เป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. การแสดงโขน

๒. การแสดงละคร

๓. การแสดงระบำ รำ และฟ้อน

๔. การแสดงพื้นบ้าน

นาฏศิลป์ทั้งสี่ประเภทนี้มีความละเอียดและลักษณะการแสดงที่แตกต่างกัน สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ในส่วนที่ ๒-๕ ต่อไป

๕. ความหมายของนาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์ คือศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย ใช้เรียกท่าทางการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายที่ใช้ในการรำหรือการแสดงนาฏศิลป์ไทย

นาฏยศัพท์มีที่มาจากนายธนิต อยู่โพธิ์ (อธิบดีกรมศิลปากร ในขณะนั้น) มีคำสั่งให้อาจารย์อาคม สายาคม เขียนคำศัพท์หรือนาฏยศัพท์ขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อมา ครูอัมพร ชัชกุล ได้ขออนุญาต อาจารย์อาคม สายาคม นำนาฏยศัพท์ไปใช้สอนในโรงเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งปัจจุบันคือ วิทยาลัยนาฏศิลป์

๖. ประเภทของนาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์แบ่งออกได้เป็น ๓ หมวด คือ

๑. หมวดนามศัพท์ แบ่งออกเป็น

๑.๑ การจับ เช่น จับหงาย จับคว่ำ จับหลัง เป็นต้น

นาฏศิลป์ไทย

๑๒

๑.๒ **การตั้งวง** เช่น วงบน วงกลาง วงล่าง วงหน้า เป็นต้น

๑.๓ **การใช้เท้า** เช่น จรด ประ กระทุ้ง กระดก ถัดเท้า ยกเท้า เป็นต้น

๑.๔ **การใช้มือ** เช่น สลัดมือ ม้วนมือ คลายมือ เป็นต้น

๒. **หมวดกิริยาศัพท์** แบ่งออกเป็น

๒.๑ **ศัพท์เสริม**

ได้แก่ คำศัพท์ที่ใช้ในการเรียกชื่อท่ารำที่ทำให้ดูสวยงาม เช่น ทรงตัว ลดวง ตั้งเอว เปิดคาง กัดคาง เป็นต้น

๒.๒ **ศัพท์เสื่อม**

ได้แก่ คำศัพท์ที่ใช้ในการเรียกชื่อท่ารำหรือท่วงทีของผู้รำที่ไม่ถูกต้องตามมาตรฐานเพื่อให้ผู้รำแก้ไขท่าให้ดีขึ้น เช่น วงคว่ำ วงหัก วงลั่น รำล้าจังหวะ เป็นต้น

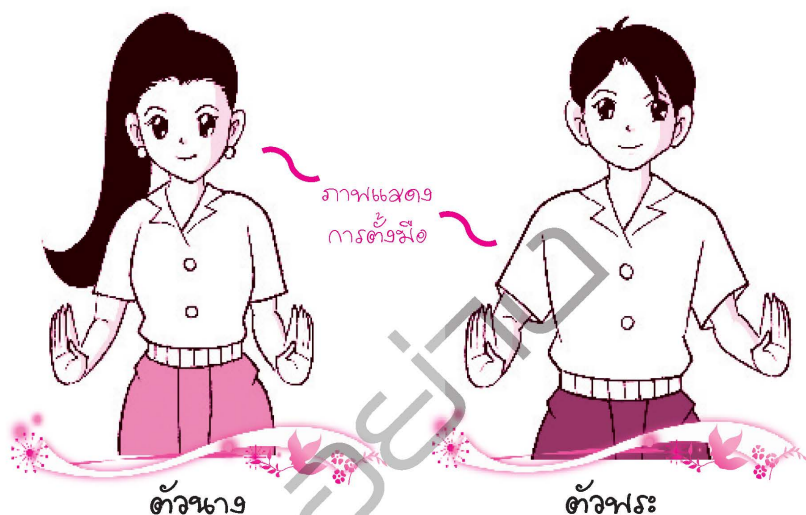
๓. **หมวดนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด** ได้แก่ ศัพท์ต่างๆ ที่ใช้เรียกในภาษานาฏศิลป์ นอกเหนือไปจากนามศัพท์และกิริยาศัพท์ เช่น จีบยาว จีบสั้น ลักคอ เดิน เป็นต้น

๗. ลักษณะต่างๆ ของนาฏยศัพท์

ลักษณะต่างๆ ของนาฏยศัพท์สามารถแบ่งออกตามการเคลื่อนไหวของร่างกาย ได้แก่ นาฏยศัพท์ที่เกี่ยวกับการใช้มือนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวกับการใช้เท้า และนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด

๗.๑ นาฏยศัพท์ที่เกี่ยวกับการใช้มือ

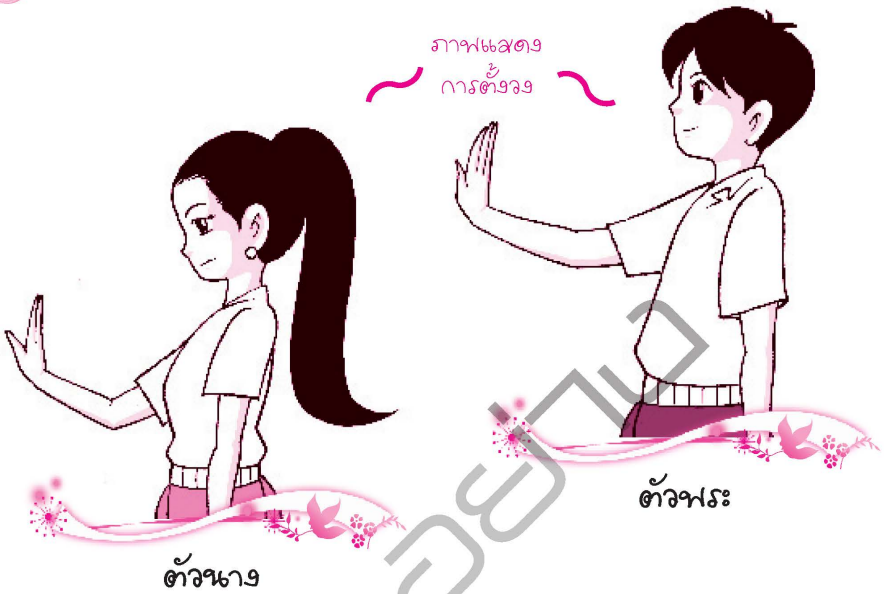

๗.๑.๑ ตั้งมือ

การตั้งมือจะตั้งข้างใดก่อนก็ได้ สมมติว่าต้องการตั้งมือขวา ก่อนก็เริ่มต้นด้วยการหงายมือขวาแล้วยื่นออกไปข้างหน้า นิ้วทั้งสี่ คือนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยเหยียดตรงและติดกัน ส่วนนิ้วหัวแม่มือ (นิ้วโป้ง) แยกออกและชี้ขึ้น จากนั้นคว่ำมือลง ขณะนี้ส่วนของนิ้วหัวแม่มือต้องชี้ลงพื้นแล้วค่อยๆ กระดกข้อมือขึ้น ส่วนการตั้งมือซ้ายก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการตั้งมือขวา

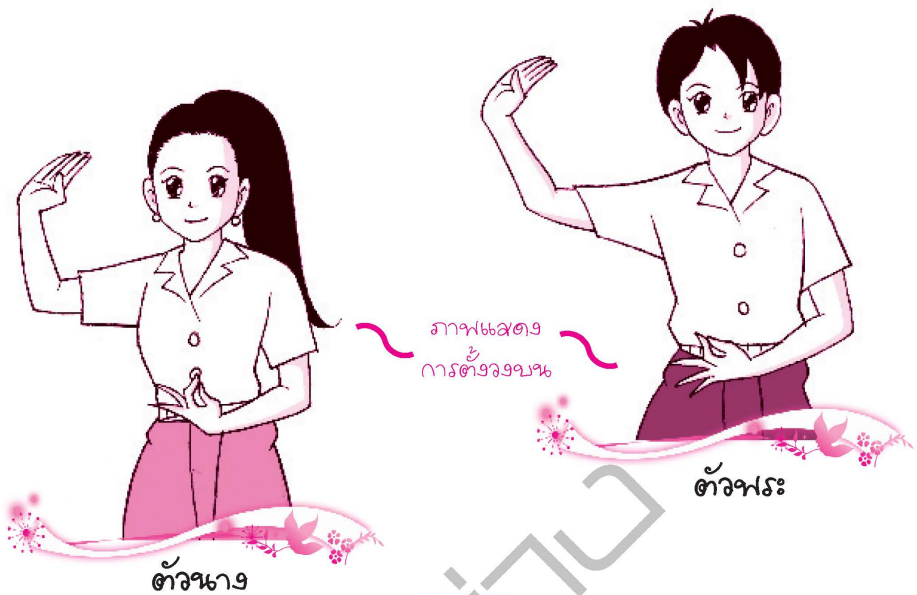
๑๓

๗.๑.๒ ตั้งวง

การตั้งวงจะตั้งทั้งสองแขนพร้อมกัน หรือจะตั้งทีละแขนก็ได้
สมมติว่าต้องการตั้งวงด้วยมือขวาก่อนก็ยื่นมือขวาออกไปทางด้าน
ข้าง จากนั้นก็ทำการตั้งมือ เมื่อตั้งมือเรียบร้อยแล้วก็โค้งแขนลง
ให้มีลักษณะโค้งเล็กน้อย การตั้งวงมือต้องโค้งเหมือนวงช้างและ
ต้องห้ามงอแขนมากเกินไปเพราะจะดูเหมือนแขนหัก

๗.๑.๓ ตั้งวงบน

การตั้งวงบนนั้น เริ่มด้วยการนำมือที่ตั้งวงไว้แล้วค่อยๆ ยกขึ้น สำหรับตัวพระ (ผู้ชายหรือผู้ที่ได้รับบทแสดงเป็นผู้ชาย) ยกมือให้ปลายนิ้วอยู่สูงระดับศีรษะ ส่วนตัวนาง (ผู้หญิง) ให้ยกมือโดยปลายนิ้วอยู่สูงระดับหางคิ้ว งอวงแขนลงเล็กน้อยให้เหมือนวงช้าง การตั้งวงบนนั้น ห้ามยกหัวไหล่ขึ้นขณะที่ทำการยกแขนขึ้นตั้งวง

๗.๑.๔ ตั้งวงหน้า

การตั้งวงหน้านั้น เริ่มต้นด้วยการ
นำมือที่ตั้งวงไว้แล้วยกให้สูงขึ้น ให้
ปลาย นิ้วอยู่สูงระดับจมูกทั้งตัวพระ
และตัวนาง วงแขนโค้งเหมือน
วงช้าง

ตัวพระ

ตัวนาง

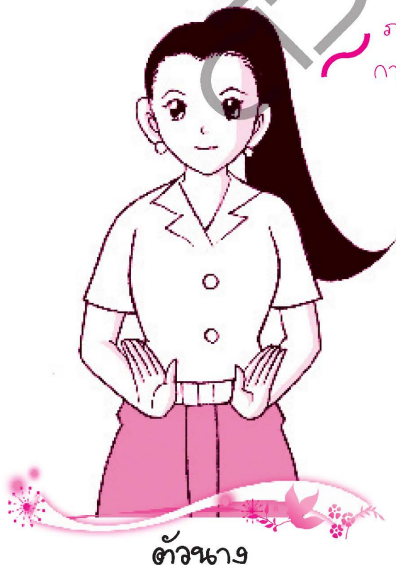

ภาพแสดง

การตั้งวงหน้า

๗.๑.๕ ตั้งวงล่าง

การตั้งวงล่าง เริ่มต้นด้วยการนำ
มือที่ตั้งวงไว้ลดระดับลงมาให้มืออยู่
บริเวณหัวเข่าขึ้น ในการตั้งวงล่างนี้
วงแขนยังคงต้องโค้งเหมือนวงข้าง
เหมือนเดิม

ตัวนาง

ภาพแสดง
การตั้งวงล่าง

ตัวพระ

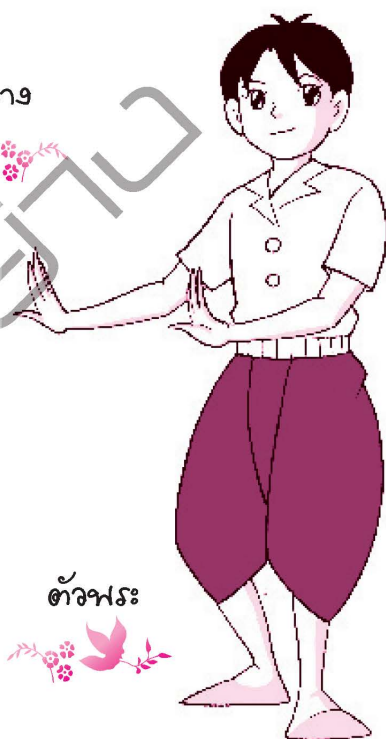

๗.๑.๖ ตักมือ

การตักมือ หรืออาจจะเข้าใจง่ายๆ ว่าการพลิกมือก็ได้ การตักมือจะตักมือไหนก่อนก็ได้ การตักมือเริ่มต้นที่มือกำลังหงาย จากนั้นหักข้อมือที่หงายอยู่ลง ดึงปลายมือให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จากนั้นค่อยๆ พลิกข้อมือโดยหันมาทางหัวแม่มือ และยกมือตั้งขึ้นเหมือนการตั้งวงบนหรืออาจจะยกมือต่ำกว่าการตั้งวงบนก็ได้

ตัวนาง

ตัวพระ

๒

ภาพแสดงการตักมือ
ขั้นตอนที่ ๒ คือ
พลิกมือให้ตั้งขึ้น
เหนือหน้าท้าว

อะไรทำทักษิณที่มีลักษณะ
เหมือนการตั้งวงบนของตัวพระ

ตัวพระ

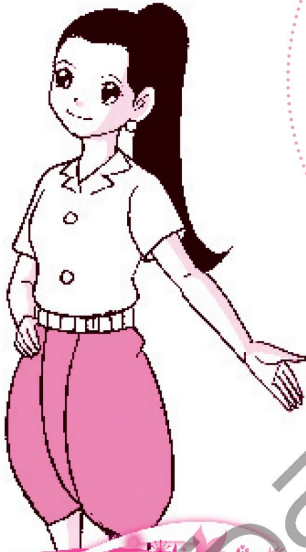
ตัวนาง

อะไรทำทักษิณที่มีลักษณะ
เหมือนการตั้งวงบนของตัวนาง

๗.๑.๗ แทงมือ

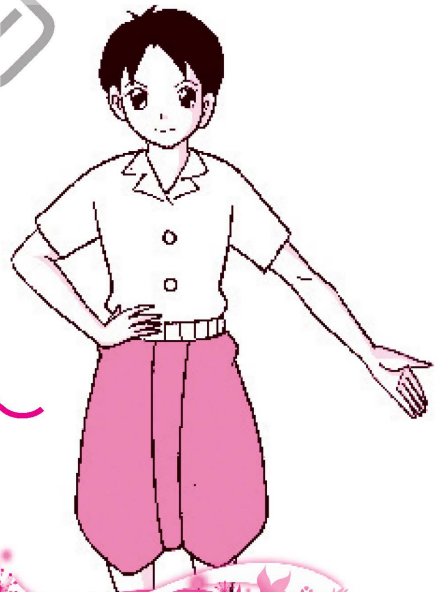
การแทงมือเริ่มจากการแบมือ
เหยียดแขนออกทางด้านข้างลำตัว
จากนั้นหักข้อมือลง ให้นิ้วชี้ นิ้วกลาง
นิ้วนาง และนิ้วก้อยชี้ลงพื้น ต่อจาก
นั้นงอข้อศอกลงเล็กน้อย

ตัวนาง

๑

ภาพแสดงการแทงมือ
ขั้นตอนที่ ๑ คือ แบมือ

ตัวพระ

๒๑

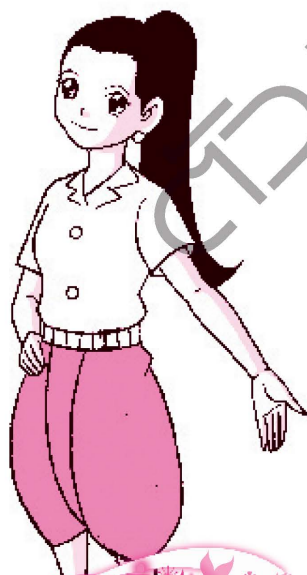

๒

ภาพแสดงการแต่งมือ
ตำแหน่งที่ ๒ คือ
นักดนตรีมือลงนิ้วหัวแม่มือ
ผู้ร้องเพลง

ตัวพระ

ตัวนาง

๘๑

ภาพแสดงการท่ารำ
ตำแหน่งที่ ๓ คือ
ออร่าและลูกน้อย

ตัวพระ

ตัวนาง

๒๓

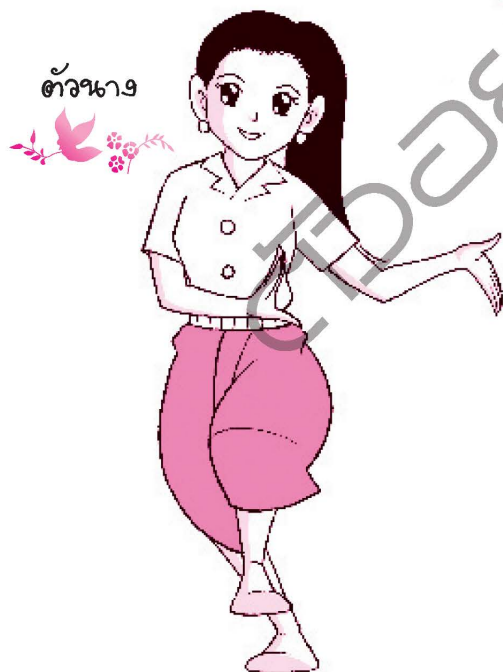
พื้นฐานของนาฏศิลป์ไทย

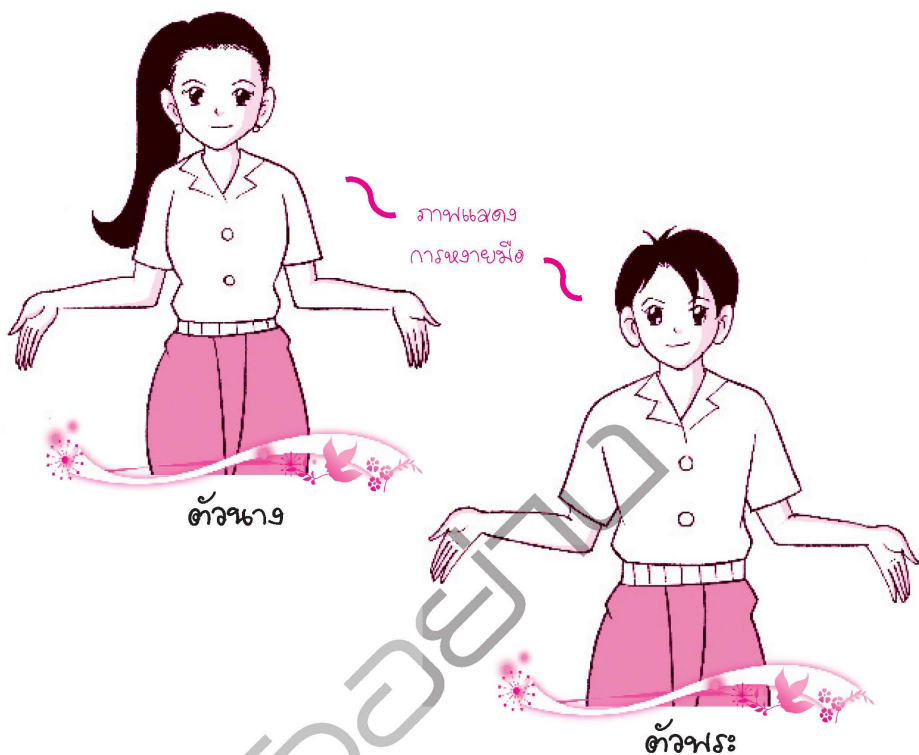

ตัวพระ

ตัวนาง

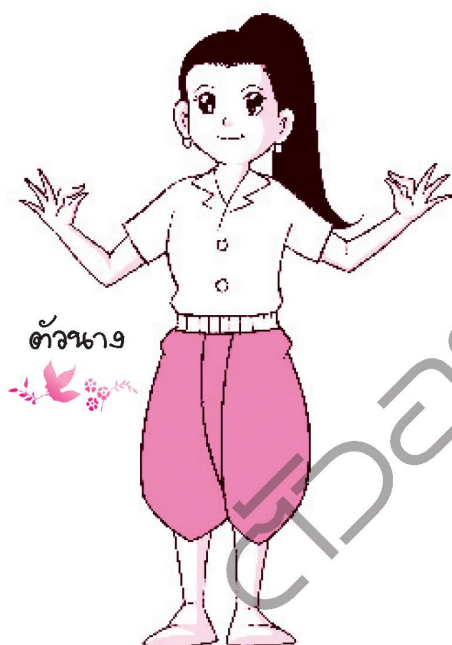
๗.๑.๘ หงายมือ

การหงายมือในแบบนาฏศิลป์นั้นก็ไม่ต่างกับการหงายมือแบบธรรมดาสักเท่าไร แต่ก่อนที่จะทำการหงายมือนั้น จะต้องเข้าใจการตั้งมือเสียก่อน ถ้าเข้าใจการตั้งมือแล้วก็เริ่มการหงายมือ โดยทำการตั้งมือแล้วค่อยๆ ตะแคงมือไปทางนิ้วก้อยจนกระทั่งมือหงายขึ้น และนิ้วทั้งสี่ คือนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย ชี้ลงพื้น เท่านั้นก็เป็นกรหงายมือแบบนาฏศิลป์

ภาพแสดง
การจีบมือ

ตัวนาง

ตัวพระ

๗.๑.๙ จีบมือ

การจีบมือ เริ่มต้นด้วยการหงายมือ แล้วค่อยๆ นำนิ้วโป้งมาจรดนิ้วชี้ที่ข้อแรก (ส่วนปลายนิ้วที่อยู่ใกล้เล็บ) ส่วนนิ้วที่เหลือทั้งสาม คือนิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย กรีดออกไปเป็นรูปพัด การจีบมือหลักๆ จะต้องหักข้อมือเข้าหาลำแขน

๗.๑.๑๐ จีบหาง

การจีบหางเริ่มต้นด้วยการหงายมือ
แล้วจีบนิ้วให้นิ้วชี้ชี้ขึ้นด้านบน

ภาพแสดง
การจีบหาง

๗.๑.๑๑ จีบคว่ำ

การจีบคว่ำ เริ่มต้นด้วยการหงายมือ
แล้วจีบนิ้ว และคว่ำมือลงให้นิ้วชี้ชี้ลงพื้น

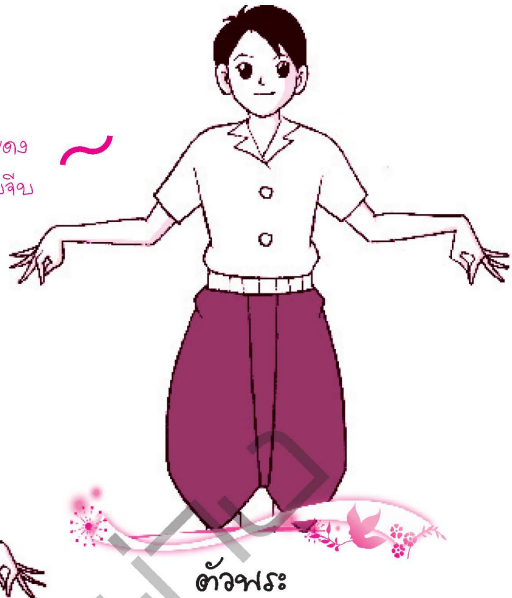
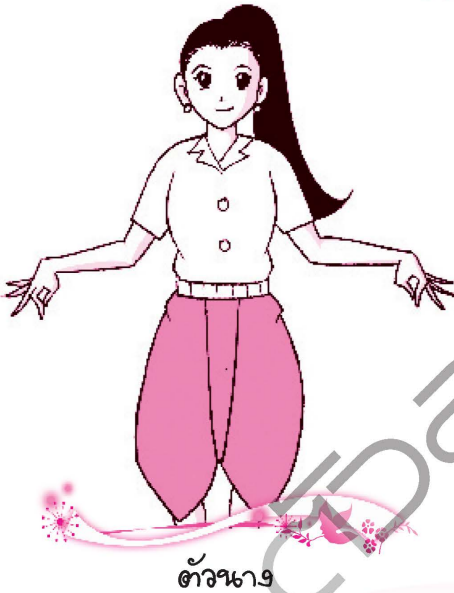

ภาพแสดง
การจีบคว่ำ

ภาพแสดง
การหยิบจับ

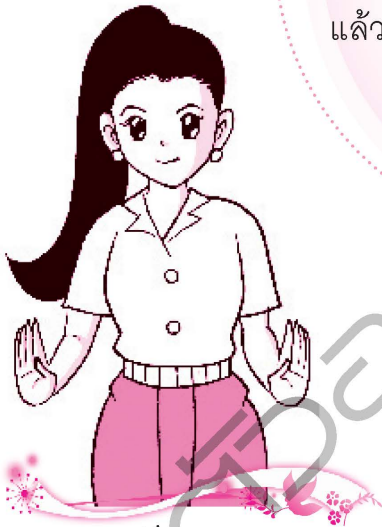

๗.๑.๑๒ หยิบจับ

การหยิบจับจะต้องเริ่มจากท่าตั้งมือ จะขอ
แขนหรือจะทำให้แขนตึงก็ได้ ต่อจากนั้นก็หักข้อมือลง
และทำการจับมือ จากนั้นก็ชักมือจับ (ดึงมือจับ) ขึ้นมา
เล็กน้อย ท่าหยิบจับนี้จะต้องทำเป็นจับคว่ำเท่านั้น
ถ้าเป็นจับหงายผิด

๗.๑.๑๓ จีบวงหน้า

การจีบวงหน้าจะจีบวงหน้าที่ละมือ
หรือสองมือพร้อมกันก็ได้ เริ่มต้นด้วยการ
ตั้งวง จากนั้นค่อยๆ พลิกมือมาทางนิ้วก้อย
แล้วหักข้อมือเข้าหาลำตัว และทำการ
จีบมือ

ตัวนาง

๑

ภาพแสดงการจีบวงหน้า
ขั้นตอนที่ ๑ คือ ตั้งวงหน้า

ตัวพระ

๒๓

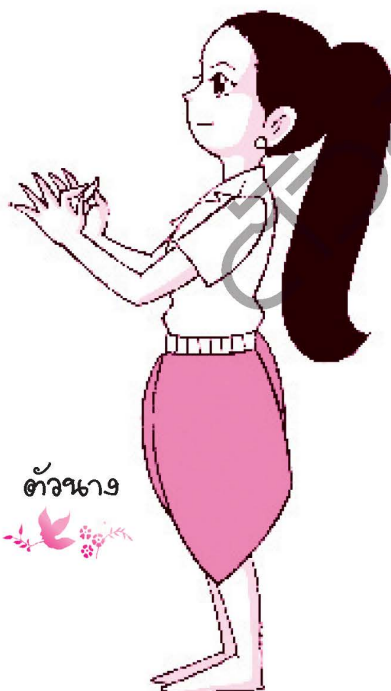

๒

ภาพแสดงการจีบวงแหวน
ขั้นตอนที่ ๒ คือ
พับข้อมือเข้าหาลำตัว
และทำการจีบมือ

ตัวพระ

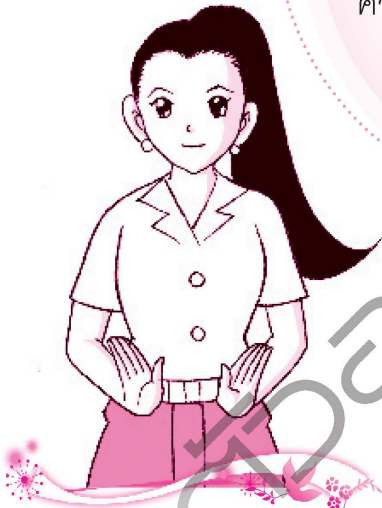
ตัวนาง

ภาพแสดงการจีบวงแหวน

๗.๑.๑๔ จีบวงล่าง

การจีบวงล่างก็คล้ายกับการตั้งวงล่าง คือมืออยู่ในระดับเดียวกัน การจีบวงล่างเริ่มต้นด้วยการตั้งวงล่าง จากนั้นค่อยๆ พลิกมือไปทางนิ้วก้อยและหักข้อมือ สุดท้ายก็ทำการจีบมือ

ตัวนาง

๑

ภาพแสดงการจีบวงล่าง
ขั้นตอนที่ ๑ คือ ตั้งวงล่าง

ตัวพระ

๓๑

๒

ภาพแสดงการจีบวงล่าง
ขั้นตอนที่ ๒ คือ พลิกข้อมือ

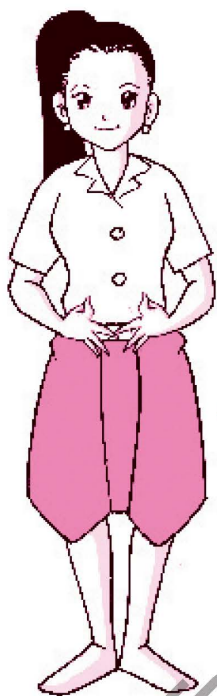

ตัวพระ

ตัวนาง

ตัวนาง

ตัวพระ

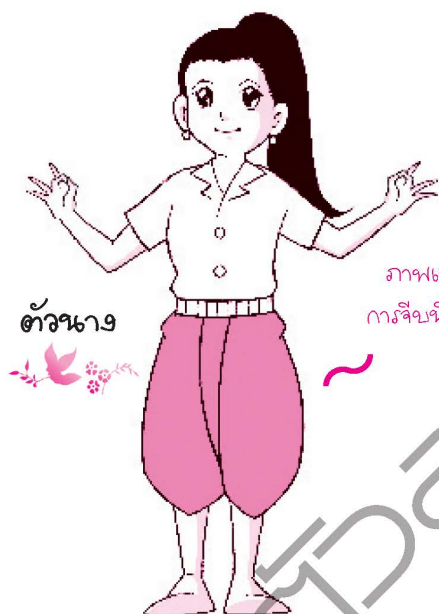
๓

ภาพแสดงการจีวรลง
ผ้าตอหน้า ๓ คือ
ทำการจีวรมือและหักข้อมือ

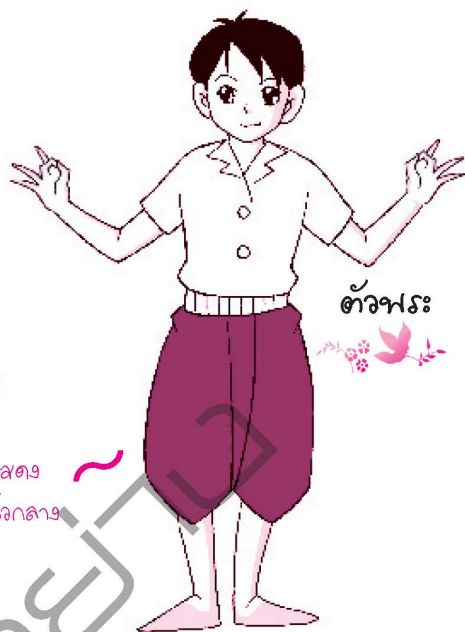
ภาพแสดงการจีวรลง

๓๓

ตัวนาง

ตัวพระ

ภาพแสดง
การจับนิ้วกลาง

๗.๑.๑๕ จับนิ้วกลาง

การจับนิ้วกลางคล้ายกับการจับมือ เริ่มต้นด้วยการหงายมือ แล้วค่อยๆ งอนิ้วกลางลงมาแล้วใช้นิ้วหัวแม่มือ (นิ้วโป้ง) กดตรงเล็บของนิ้วกลาง ส่วนนิ้วที่เหลือสามนิ้ว คือนิ้วชี้ นิ้วนาง และนิ้วนางก็ยกกรีดออกและทำให้ตึงมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ส่วนนิ้วกลางกับนิ้วหัวแม่มือนั้นต้องมีลักษณะเป็นวงกลม และต้องมีความรู้สึกว่านิ้วกลางจะดีดออกแต่นิ้วหัวแม่มือต้องกดไว้

๗.๑.๑๖ จีบมือกาง

การจีบมือกางต้องกระทำพร้อม
กันทั้งสองมือ เริ่มด้วยการงอนิ้วสามนิ้ว
คือนิ้วโป้ง นิ้วนาง และนิ้วก้อยให้มา
สัมผัสกันบริเวณปลายนิ้ว ส่วนนิ้วชี้
และนิ้วกลางเหยียดตรงและ
ชิดกัน

ตัวนาง

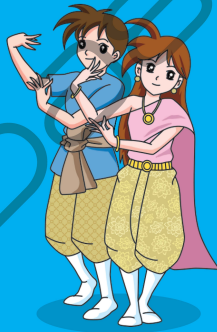
ตัวพระ

ภาพแสดง
การจีบมือกาง

นาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะแห่งการละคร
การฟ้อนรำประจำชาติ
ซึ่งบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และพัฒนาตลอดมา
จนเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่ง
ซึ่งนานาชาติชื่นชมและยกย่องว่าทั้งงดงามและมีคุณค่า
เราทุกคนจึงควรสืบทอดและอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย
ให้รุ่งเรืองอยู่คู่กับชาติไทยสืบไป

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด
SKYBOOK COMPANY LIMITED
28, 30, 32 ซอยรังสิต-ปทุมธานี 16 ซอย 7
ถ.ประชาอินทร์ อ.รังสิต จ.ปทุมธานี 12130
โทรศัพท์ 0-2958-1125, 0-2958-1127 www.skybook.co.th
e-mail: sales@skybook.co.th, saleskybook@gmail.com

e-book

นาฏศิลป์ไทย

ISBN : 978-616-596-160-8

9 786165 961608

ราคา 222 บาท

หมวดภาษาศาสตร์ (ภาษาไทย)